

**Milieucriteria voor het maatschappelijk
verantwoord inkopen van**

Dienstauto's (inclusief onderhoud)

Versie maart 2017

1. Scope/afbakening

De productgroep Dienstauto's inclusief onderhoud omvat de inkoop, lease en huur van motorvoertuigen voor het vervoer van maximaal negen personen (inclusief de bestuurder) en het onderhoud daaraan. Het betreft hier dus zowel de inkoop van fysieke producten (aanschaf van motorvoertuigen) als diensten (lease, huur en onderhoud van motorvoertuigen). De volgende producten en diensten (met bijbehorende CPV-code) maken deel uit van de productgroep Dienstauto's inclusief onderhoud. Deze lijst met producten is niet uitputtend.

Producten	CPV-code
Personenwagens	34110000-1
Auto's: stationcars en sedans	34111000-8
Stationcars	34111100-9
Sedans	34111200-0
Voertuigen met vierwielaandrijving	34113000-2
Jeeps	34113100-3
Terreinvoertuigen	34113200-4
Terreinwagens	34113300-5
Speciale voertuigen	34114000-9
Minibusjes	34114400-3
Overige personenwagens	34115000-6
Motorvoertuigen voor personenvervoer van minder dan 10 personen	34115200-8
Bestelwagens	34136000-9
Lichte bestelwagens	34136100-0
Bedrijfswagens	34144700-5
Elektrische voertuigen	34144900-7
Reparatie en onderhoud voor motorvoertuigen en aanverwante uitrusting	50110000-9
Beheer, reparatie en onderhoud van wagenpark	50111000-6
Reparatie en onderhoud van auto's	50112000-3
Autowasserij en aanverwante diensten	50112300-6
Reiniging van transportuitrusting	90917000-8

Buiten de scope van deze productgroep valt:

- de eenmalige (ad hoc) kortstondige huur van een motorvoertuig.

Dit document beschrijft de milieucriteria. Informatie over de andere onderdelen van maatschappelijk verantwoord inkopen, zoals sociale voorwaarden en social return, kunt u terugvinden op de website van PIANOo, bij de specifieke productgroep pagina: <https://www.pianoo.nl/document/10561/productgroep-dienstautos> .

2. Belangrijkste milieueffecten

In onderstaande tabel staan de duurzaamheidsthema's en de daarbij behorende benadering voor de productgroep. In de kolom "benadering" is weergegeven hoe de "duurzaamheid" per thema kan worden beïnvloed via (de criteria van) duurzaam inkopen. In deze kolom is tevens een verwijzing opgenomen naar eisen, gunningscriteria of aandachtspunten en suggesties waarmee aan de benadering invulling kan worden gegeven. De productgroep kan ook impact hebben op andere milieuthema's maar die zijn (op dit moment) minder van belang, niet proportioneel of er zijn (vooralsnog) geen geschikte standaardcriteria voor.

Thema's:	Benadering:	Nr. eis/ criterium
Water en Bodem Waterverbruik reiniging, schadelijke stoffen in smeermiddelen	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruiken van reinigingstechnieken met laag waterverbruik 	ME7, GC5A
	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruiken milieuvriendelijke smeermiddelen 	ME5
Energie en klimaat Energiegebruik auto en onderhoud en daarmee gepaard gaande CO ₂ -uitstoot	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruiken van energie-efficiënte dienstauto's resulterend in lage CO₂-uitstoot 	AS3, ME2, ME6, GC1, GC2, GC4, AS2, AS7, GC7
	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren verbeteren rijgedrag 	AS6, ME3
	<ul style="list-style-type: none"> • Aanschaffen auto's met klimaatregelsysteem met lage GWP waarde 	ME4
	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruiken van reinigingstechnieken met laag energieverbruik 	ME7, GC5B
Materialen en Grondstoffen Gebruik brandstoffen, hergebruik en recycling, afvalproductie bij gebruik en productie	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van gebruik alternatieve brandstoffen en oliën 	ME5, GC1
	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van voertuigen vervaardigd uit gerecyclede/biomaterialen 	GC3, CB1
Leefomgeving Impact op luchtkwaliteit en geluidsoverlast tijdens de gebruiksfase	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruiken van dienstauto's met lage uitstoot van luchtverontreinigende stoffen 	ME1, GC1
	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruiken van banden met een lage geluidsemissie 	ME6, GC6

3. Aandachtspunten en suggesties

Door al vanaf de voorbereidingsfase na te denken over de kansen en mogelijkheden voor een zo duurzaam mogelijke inkoop, kunt u komen tot meer ambitieuze of andersoortige specificaties dan de standaard minimumeisen en gunningcriteria opgenomen in dit document. In onderstaande tabel staan aandachtspunten en suggesties om duurzaamheid te bevorderen voor inkopen binnen deze productgroep.

Nr.	Aandachtspunten en suggesties (AS)
AS1	<p>Alternatieven in beschouwing nemen</p> <p>Analyseer de verschillende beschikbare alternatieven. Is de aanschaf van een nieuwe dienstauto echt nodig? Is het mogelijk om via het openbaar vervoer de doelen te bereiken? Of is er een efficiënter gebruik van de bestaande dienstauto's mogelijk waardoor een uitbreiding van het wagenpark (nog) niet noodzakelijk is. Voor incidenteel gebruik is een huurovereenkomst een optie in plaats van de aanschaf van een nieuwe auto. Daarnaast kan ook gewerkt worden met poolauto's die op de werklocatie ter beschikking worden gesteld voor gebruik door meerdere medewerkers. Voor kortere afstanden is mogelijk een elektrische scooter of fiets een optie.</p>
AS2	<p>De juiste auto's selecteren</p> <p>Kies voor dienstauto's die niet groter zijn dan voor de zakelijke toepassing noodzakelijk is. Kleinere auto's zijn veelal zuiniger in het gebruik (en goedkoper in aanschaf) en vereisen ook minder materiaal.</p>
AS3	<p>Aanschaf 4x4 auto's beperken</p> <p>Schaf 4x4 auto's alleen aan indien dat echt noodzakelijk is. 4x4 wagens worden soms aangeschaft voor toepassingen waarvoor slechts zeer incidenteel 4-wielaandrijving nodig is. Beoordeel of u regelmatig gebruik maakt van deze toepassingen en of het aantal 4x4 wagens kan worden gereduceerd.</p>
AS4	<p>Duurzaamheidscriteria voldoende laten meewegen</p> <p>Ken voldoende gewicht toe aan duurzaamheidscriteria. Met weegfactoren kunnen inkopers aangeven hoe inschrijvers op de gunningscriteria kunnen scoren. Deze weegfactoren zijn alleen van toepassing als gekozen wordt voor het gunnen op beste prijs-kwaliteitverhouding (Beste PKV, voorheen Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) genoemd). Het is van belang voldoende gewicht toe te kennen aan het criterium duurzaamheid, om er zeker van te zijn dat het onderdeel duurzaamheid in de gunning effect heeft. Uit de praktijk blijkt dat bij de inkoop van voertuigen aan het onderdeel duurzaamheid in veel gevallen een gewicht van minimaal 20% moet worden toegekend, wil het in de gunning enig effect hebben.</p>
AS5	<p>Met "houdbaarheidstermijnen" duurzaamheidscriteria rekening houden</p> <p>Kies de contractperiode zorgvuldig. Duurzaamheidscriteria hebben een 'beperkte houdbaarheidstermijn' door nieuwe ontwikkelingen en normen op gebied van duurzaamheid. Met de houdbaarheidstermijn wordt de periode bedoeld waarin de gestelde duurzaamheidscriteria van toepassing zijn. Vanwege nieuwe ontwikkelingen worden criteria soms zelfs jaarlijks aangescherpt. Houd hiermee rekening bij het vaststellen van de contractperiode.</p>
AS6	<p>Zuinig rijden stimuleren</p> <p>Vraag aan de inschrijver om het aan te schaffen voertuig te voorzien van relevante informatie/instructies over ecorijden.</p> <p>Stimuleer bestuurders de rijstijl volgens Het Nieuwe Rijden aan te leren of een training daartoe te volgen.</p>
AS7	<p>Elektrische kilometers bij plug-in voertuigen</p> <p>Streef ernaar zoveel mogelijk "elektrische" kilometers te maken indien plug-in voertuigen worden ingekocht. Met de gebruiker van het voertuig kunnen hier afspraken over worden gemaakt.</p>
AS8	<p>CO₂-uitstoot van lichte voertuigen (tot 3.500 kg)</p> <p>Het is mogelijk om, vooruitlopend op de nieuwe EU GPP criteria, strengere eisen te stellen aan de CO₂-uitstoot van voertuigen. De emissie-waarden die naar verwachting in de EU GPP criteria 2017 worden gepubliceerd zijn hieronder opgenomen. Deze criteria zijn strenger dan de criteria genoemd in ME2, maar in elke klasse is er voldoende aanbod van voertuigen die hieraan voldoen. Volgens het Brandstofverbruiksboekje 2016 zijn er in Nederland 84 uitvoeringen te koop, verspreid over 18 automerken, met een CO₂-uitstoot van 85 gCO₂/km of minder. In het Brandstofverbruiksboekje worden geen volledig elektrische auto's beschouwd, dus die komen hier nog bovenop. Voor het aantal uitvoeringen en automerken bij een andere CO₂-uitstoot, zie het 'Marktoverzicht CO₂-uitstoot personenauto's' op de website: http://www.ce.nl/ce/modellen_rekentools_en_datasets/710. Indien u verder wilt gaan dan het criterium ME2 dan kunt u gebruik maken van onderstaand criterium:</p> <p>Volgens de technische gegevens van het voertuig mag de CO₂-uitstoot voor voertuigen de volgende waarden niet overschrijden:</p>

Voertuigtype *	CO ₂ g/km
Miniklasse	85
Economyklasse	
Compacte middenklasse	93
Middenklasse	
Hogere middenklasse	106
Topklasse	
Terreinwagens/gezinsauto	
Kleine bestelauto's (N1, klasse I)	102
Middelgrote bestelauto's (N1, klasse II)	144
Grote bestelauto's (N1, klasse III)	163

* zie <https://nl.wikipedia.org/wiki/Autoklasse> voor voorbeelden van voertuigtypen.

Wilt u nóg een stap verder gaan? Dan kunt u ervoor kiezen om alleen zeer zuinige voertuigen toe te staan. In dat geval kunt u een grens van 50 CO₂ g/km hanteren. In iedere klasse zijn deze voertuigen beschikbaar, maar het aanbod is nog beperkt.

4. Selectiecriteria

Niet bepaald voor deze productgroep.

5. Minimumeisen

Nr.	Minimumeisen (ME)										
ME1	<p>Uitlaatemissies lichte voertuigen (tot 3.500 kg)</p> <p>De te leveren voertuigen met een bruto gewicht van maximaal 3500 kg voldoen tenminste aan de Euro 6-norm. De te leveren voertuigen met een bruto gewicht van maximaal 3500 kg met een typegoedkeuring op basis van de emissieregelgeving voor zware voertuigen voldoen tenminste aan de Euro VI-norm.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Onder het bruto gewicht wordt verstaan: De som van de massa van het lege voertuig en het maximaal toegestane laadgewicht (ofwel Gross Vehicle Weight, GVW).</p> <p>In de praktijk is het mogelijk dat een zware bestelwagen met een bruto gewicht van maximaal 3500 kg een typegoedkeuring heeft op basis van de emissieregelgeving voor zware voertuigen (Romeinse cijfers) in plaats van een typegoedkeuring op basis van de emissieregelgeving voor lichte voertuigen (gewone cijfers).</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om een afschrift van de typegoedkeuringspapieren. Hieruit is onder andere de Euronorm per type voertuig af te leiden.</p>										
ME2	<p>CO₂-uitstoot van lichte voertuigen (tot 3.500 kg)</p> <p>Volgens de technische gegevens van het voertuig mag de CO₂-uitstoot voor voertuigen de volgende waarden niet overschrijden:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Voertuigtype *</th> <th>CO₂ g/km</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Miniklasse</td> <td>90</td> </tr> <tr> <td>Economyklasse</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Compacte middenklasse</td> <td>110</td> </tr> <tr> <td>Middenklasse</td> <td>130</td> </tr> </tbody> </table>	Voertuigtype *	CO ₂ g/km	Miniklasse	90	Economyklasse	100	Compacte middenklasse	110	Middenklasse	130
Voertuigtype *	CO ₂ g/km										
Miniklasse	90										
Economyklasse	100										
Compacte middenklasse	110										
Middenklasse	130										

	<table border="1"> <tr> <td>Hogere middenklasse</td> <td>150</td> </tr> <tr> <td>Topklasse</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>Terreinwagens/gezinsauto</td> <td>170</td> </tr> <tr> <td>Kleine bestelauto's (N1, klasse I</td> <td>130</td> </tr> <tr> <td>Andere bestelauto's (N1, klassen II en III)</td> <td>180</td> </tr> </table> <p>* zie https://nl.wikipedia.org/wiki/Autoklasse voor voorbeelden van voertuigtypen.</p> <p><i>Toelichting</i> De opgegeven CO₂-uitstoot (g/km) van de te leveren personenauto's kan vergeleken worden met de waarden die in het actuele Brandstofverbruiksboekje staan. Het Brandstofverbruiksboekje wordt uitgegeven door de RDW, zie: https://www.rdw.nl/Particulier/Paginas/Zuinig-en-milieuvriendelijk-voertuig-kopen.aspx</p> <p><i>Verificatie</i> De inschrijver kan worden gevraagd de CO₂-uitstoot te specificeren in de te verstrekken technische gegevens (typegoedkeuringspapieren) van het voertuig.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>	Hogere middenklasse	150	Topklasse	200	Terreinwagens/gezinsauto	170	Kleine bestelauto's (N1, klasse I	130	Andere bestelauto's (N1, klassen II en III)	180
Hogere middenklasse	150										
Topklasse	200										
Terreinwagens/gezinsauto	170										
Kleine bestelauto's (N1, klasse I	130										
Andere bestelauto's (N1, klassen II en III)	180										
ME3	<p>Indicatoren ten behoeve van beperking van het brandstofverbruik De voertuigen zijn uitgerust met de volgende aspecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schakelindicator (GSI) 2. Systeem voor bewaking van de bandendruk (TPMS) 3. Mechanisme om het brandstofverbruik aan de chauffeur te laten zien <p><i>Verificatie</i> De inschrijver kan worden gevraagd deze gegevens te specificeren in de door de inschrijver te verstrekken technische gegevens van het voertuig.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>										
ME4	<p>Gassen van klimaatregelsystemen Het voertuig voldoet aan minimaal één van de volgende eisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als het voertuig is uitgerust met een klimaatregelsysteem dat gefluoreerde broeikasgassen bevat, moet het GWP van het specifieke gas ≤ 150 zijn (gerelateerd aan CO₂ en met een tijdhorizon van honderd jaar). <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als het voertuig is uitgerust met een klimaatregelsysteem dat gefluoreerde broeikasgassen bevat met een GWP van het specifieke gas > 150, mag de lekkage niet meer zijn dan: <ul style="list-style-type: none"> ○ 40 gram gefluoreerde broeikasgassen per jaar voor systemen met één verdamper ○ 60 gram gefluoreerde broeikasgassen per jaar voor systemen met twee verdampers. <p><i>Toelichting</i> Het GWP (Aardopwarmingsvermogen) is een aanduiding voor de mate waarin een broeikasgas kan bijdragen tot de klimaatopwarming. Het GWP van CO₂ is per definitie gelijk aan 1. Een lijst van stoffen en hun GWP is te vinden in bijlage 1 en 2 van de Europese F-gassenverordening EG 517/2014 via de link: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0517&from=EN.</p> <p>Om de klimaatopwarming te beperken, kan worden ingezet op klimaatregel-systemen waarin gassen met een relatief lage GWP worden toegepast (optie 1) of klimaatregelsystemen die maar heel weinig gassen lekken (optie 2).</p> <p><i>Verificatie</i> De inschrijver kan worden gevraagd de naam, de formule en het GWP van het koelgas van het klimaatregelsysteem vermelden. Bij gebruik van een gasmengsel (n aantal gassen) moet het GWP als volgt worden berekend:</p>										

	<p>$GWP = \sum(\text{Stof } X1 \% \times GWP(X1)) + (\text{Stof } X2 \% \times GWP(X2)) + \dots + (\text{Stof } Xn \% \times GWP(Xn))$</p> <p>Daarbij is % de gewichtsfractie met een tolerantie van +/- 1 %.</p> <p>Bij $GWP > 150$ moeten de resultaten van lektests worden verstrekt.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>												
ME5	<p>Smeeroliën</p> <p>a. Bij onderhoud moeten voertuigen motorsmeeroliën met een lage viscositeit gebruiken, of geregenereerde smeeroliën met ten minste 25% geregenereerde basisoliën. Smeeroliën met een lage viscositeit zijn die in de categorie SAE 0W30, SAE-5W30 of gelijkwaardig.</p> <p>b. Hydraulische vloeistoffen en vetten moeten niet voorzien zijn van een gevarenaanduiding voor milieu of gezondheid of een waarschuwingszin ten tijde van de aanvraag (laagste classificatielimit in Verordening (EG) nr. 1272/2008 of Richtlijn 99/45/EG van de Raad).</p> <p>c. Er wordt geen afwijking toegestaan van het verbod in artikel 6, lid 6, van Verordening (EG) nr. 66/2010 voor stoffen die beschouwd worden als zeer zorgwekkend en die zijn opgenomen in de lijst zoals bedoeld in artikel 59 van Verordening (EG) nr. 1907/2006, die aanwezig zijn in concentraties van meer dan 0,010 gewichtsprocent in mengsels.</p> <p>d. Het koolstofgehalte uit hernieuwbare grondstoffen moet $\geq 45\%$.</p> <p>e. De cumulatieve massaconcentratie van aanwezige stoffen die zowel niet biologisch afbreekbaar als bio-accumulatief zijn, mag niet meer dan 0,1 gewichtsprocent bedragen.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd de technische gegevens over de smeermiddelen verstrekken. Producten met een relevant type I milieukeurmerk of met een milieuverklaring die aan dit criterium voldoet, worden geacht te voldoen. Andere gepaste vormen van bewijs, zoals een technisch dossier of een keuringsrapport van een onafhankelijke instantie, worden ook aanvaard.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Een type I milieukeurmerk betreft milieukeurmerken gebaseerd op een onafhankelijke toetsing tegen vooraf vastgestelde milieucriteria die zijn gebaseerd op een 'life cycle benadering'. In Nederland zijn voorbeelden daarvan het Milieukeur en het EKO keurmerk. Andere voorbeelden zijn: EU Ecolabel (Europa), Blaue Engel (Duitsland) en Nordic Swan (Scandinavië). Voor verdere toelichting op type I milieu-etikettering zie: http://www.nen.nl/NEN-Shop/Norm/NENENISO-140242000-en.htm</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>												
ME6	<p>Geluidsemisatie en rolweerstand voertuigbanden</p> <p>a. Geluidsemisatie De voertuigen moeten uitgerust zijn met banden met een geluidsemisatieniveau van tenminste 3 dB onder het in Verordening 661/2009, bijlage II, deel C vastgelegde maximum. Dit komt overeen met één 'geluidsgolf' op het EU-bandenetiket.</p> <p>en</p> <p>b. Rolweerstand De rolweerstand (van zowel nieuwe als coverbanden), uitgedrukt in kg/ton, mag volgens ISO 28580 of gelijkwaardig de onderstaande grenswaarden niet overschrijden:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Bandenklasse</th> <th>Max Rolweerstandwaarde (kg/ton)</th> <th>Brandstofefficiëntieklasse van bandenetikettering</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>C1</td> <td>9,0</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>C2</td> <td>8,0</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>C3</td> <td>6,0</td> <td>C</td> </tr> </tbody> </table>	Bandenklasse	Max Rolweerstandwaarde (kg/ton)	Brandstofefficiëntieklasse van bandenetikettering	C1	9,0	C	C2	8,0	C	C3	6,0	C
Bandenklasse	Max Rolweerstandwaarde (kg/ton)	Brandstofefficiëntieklasse van bandenetikettering											
C1	9,0	C											
C2	8,0	C											
C3	6,0	C											

	<p>Voor meer informatie zie: http://kiesdebesteband.nl</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd een lijst van de te gebruiken banden te verstrekken, naast de technische gegevens of testresultaten van de banden (volgens ISO 28580:2009 of gelijkwaardig) waarin de geluidsemissies en rolweerstand vermeld staan, en een ondertekende verklaring dat tijdens de looptijd van het contract uitsluitend deze producten worden gebruikt. Banden met het EU-bandenetiket dat aan de criteria voldoet, worden geacht te voldoen.</p>
ME7	<p><i>(Indien het reinigen van voertuigen deel uit maakt van de aanbestede werkzaamheden)</i></p> <p>Water- en energieverbruik bij reinigen</p> <p>Bij het (laten) reinigen van personenauto's en/of bestelwagens wordt gebruik gemaakt van een wasmethode waarbij per voertuig in het gehele wasproces per wasbeurt niet meer dan netto 105 liter vers water wordt verbruikt.</p> <p>Onder netto vers waterverbruik wordt verstaan de totale inname van grondwater + leidingwater. Het energieverbruik bij het (laten) reinigen van lichte voertuigen is in het gehele wasproces per wasbeurt maximaal 15 MJ bij roll-overs. Het maximale energieverbruik in het gehele wasproces per wasbeurt bij autowasstraten en andere wasmethoden is 25 MJ. Het energieverbruik is exclusief het eventuele stofzuigergebruik.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om de keuringsgegevens van de reinigingsapparatuur te verstrekken, waaruit het maximale water- en energiegebruik per wasbeurt is af te leiden.</p>

6. Gunningscriteria

Nr.	Gunningscriteria (GC)
GC1	<p>Gebruik van alternatieve brandstoffen</p> <p>Indien het voertuig is ontworpen voor aandrijving door alternatieve brandstofsoorten en/of voor elektrische aandrijving, wordt een hogere waardering toegekend.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Voorbeelden van alternatieve brandstoffen zijn CNG, bio-CNG (groengas) en vloeibare biobrandstoffen (zoals ethanol of biodiesel). Alternatieve aandrijvingen kunnen systemen zijn die werken op elektriciteit of waterstof, of hybride en plug-in hybride systemen.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd deze eigenschappen te specificeren in de te verstrekken technische gegevens van het voertuig. Via de RDW website kan door het kenteken in te voeren van het ingezette voertuig onder andere ook de aandrijvingsvorm worden achterhaald.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>
GC2	<p>Lagere CO₂-uitstoot</p> <p>Indien de CO₂-uitstoot lager is dan in de specificaties is vereist (minimumeis 2), wordt een hogere waardering toegekend.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>De opgegeven CO₂-uitstoot (g/km) van de te leveren personenauto's kan worden vergeleken met de waarden die in het actuele Brandstofverbruiksboekje staan. Het Brandstofverbruiksboekje wordt uitgegeven door de RDW, zie: https://www.rdw.nl/Particulier/Paginas/Zuinig-en-milieuvriendelijk-voertuig-kopen.aspx</p>

	<p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om de CO₂-uitstoot te specificeren in de te verstrekken technische gegevens (typegoedkeuringspapieren) van het voertuig.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>
GC3	<p>Materialen van het voertuig</p> <p>Naarmate het gewichtspercentage van het voertuig dat afkomstig is uit gerecyclede of hernieuwbare materialen hoger is, wordt een hogere waardering toegekend.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Onder gerecyclede materialen worden afvalstoffen verstaan die door bewerking opnieuw geschikt zijn gemaakt voor nuttige toepassing zoals producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel.</p> <p>Hernieuwbare materialen zijn materialen die onuitputtelijk zijn en telkens opnieuw kunnen worden gewonnen. Hernieuwbare materialen kunnen biobased materialen zijn, zoals bioplastics afkomstig uit bronnen als suiker of maïszetmeel.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om deze gegevens te specificeren in de te verstrekken technische gegevens van het voertuig.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>
GC4	<p>Starten en afzetten van het voertuig</p> <p>Indien het voertuig is uitgerust met een systeem voor starten en afzetten (ook wel bekend als het start-stopsysteem), wordt een hogere waardering toegekend.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om deze gegevens te specificeren in de te verstrekken technische gegevens van het voertuig.</p> <p><i>Bron EU GPP</i></p>
GC5A	<p><i>(Indien het reinigen van voertuigen deel uit maakt van de aanbestede werkzaamheden)</i></p> <p>Waterverbruik bij reinigen</p> <p>Naarmate bij het reinigen van personenauto's en/of bestelwagens per wasbeurt minder vers water wordt gebruikt dan het verbruik aangegeven in minimumeis 7 (max. netto 105 liter vers water), wordt een hogere waardering toegekend.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Onder netto vers waterverbruik wordt verstaan de totale inname van grondwater + leidingwater.</p> <p>Het is van belang om als opdrachtgever in het contract op te nemen met welke frequentie het voertuig gereinigd moet gaan worden door de opdrachtnemer (bijvoorbeeld per tijdseenheid of per aantal gereden kilometers). Dit, om te waarborgen dat het gunningscriterium in de aanbesteding op basis van hetzelfde aantal wasbeurten gewaardeerd wordt als feitelijk in de praktijk zal gaan plaatsvinden. Via het contract wordt zo de gelijkheid van kansen voor de verschillende inschrijvers in het aanbestedingsproces gewaarborgd. Het betreft in dit criterium het waterverbruik over de gehele keten van het wasproces. Dit betekent dat bij bijvoorbeeld het wassen in een wasstraat ook het waterverbruik meegenomen dient te worden van de voorwas. (naast het waterverbruik van de hoofdwas).</p> <p>Bij een alternatieve methode zoals het reinigen met microvezeldoekjes is het meenemen van het waterverbruik van het reinigen van de microvezeldoekjes na gebruik van belang.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan dit criterium wordt voldaan.</p>

GC5B	<p><i>(Indien het reinigen van voertuigen deel uit maakt van de aanbestede werkzaamheden)</i></p> <p>Energieverbruik bij reinigen</p> <p>Naarmate bij het (laten) reinigen van personenauto's en/of bestelwagens per wasbeurt minder energie wordt gebruikt dan het verbruik aangegeven in minimumeis 7 (15 MJ bij roll-overs en 25 MJ energie bij wasstraten en andere was methoden), wordt een hogere waardering toegekend.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Het is van belang om als opdrachtgever in het contract op te nemen met welke frequentie het voertuig gereinigd moet gaan worden door de opdrachtnemer (bijvoorbeeld per tijdseenheid of per aantal gereden kilometers). Dit, om te waarborgen dat het gunningscriterium in de aanbesteding op basis van hetzelfde aantal wasbeurten gewaardeerd wordt als feitelijk in de praktijk zal gaan plaatsvinden. Via het contract wordt zo de gelijkheid van kansen voor de verschillende inschrijvers in het aanbestedingsproces gewaarborgd.</p> <p>Het betreft in dit criterium het energieverbruik over de gehele keten van het wasproces. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij het wassen in een wasstraat ook het energieverbruik meegenomen dient te worden van de voorwas en het drogen (naast het energieverbruik van de hoofdwass). Bij een alternatieve methode zoals het reinigen met microvezeldoekjes is het meenemen van het energieverbruik van het reinigen van de microvezeldoekjes na gebruik van belang.</p> <p>Het energieverbruik is exclusief het eventuele stofzuigergebruik.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd om documentatie te overleggen waaruit blijkt dat aan bovenstaande criteria wordt voldaan.</p>												
GC6	<p>Rolweerstand voertuigbanden</p> <p>Dit onderdeel wordt hoger gewaardeerd als de rolweerstand (van zowel nieuwe als coverbanden), uitgedrukt in kg/ton, volgens ISO 28580 of gelijkwaardig, de onderstaande grenswaarden niet overschrijden:</p> <table border="1" data-bbox="319 1137 1308 1303"> <thead> <tr> <th>Bandenklasse</th> <th>Max Rolweerstandwaarde (kg/ton)</th> <th>Brandstofefficiëntieklasse van bandenetikettering</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>C1</td> <td>6,5</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>C2</td> <td>5,5</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>C3</td> <td>4,0</td> <td>A</td> </tr> </tbody> </table> <p>Voor informatie zie: http://kiesdebesteband.nl</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>De waarden in dit gunningscriterium zijn lager dan de waarden genoemd in minimumeis 6b.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd een lijst van de te gebruiken banden te verstrekken, naast de technische gegevens of testresultaten van de banden (volgens ISO 28580:2009 of gelijkwaardig) waarin de geluidsemissies en rolweerstand vermeld staan, en een ondertekende verklaring dat tijdens de looptijd van het contract uitsluitend deze producten worden gebruikt. Banden met het EU-bandenetiket dat aan de criteria voldoet, worden geacht te voldoen.</p>	Bandenklasse	Max Rolweerstandwaarde (kg/ton)	Brandstofefficiëntieklasse van bandenetikettering	C1	6,5	A	C2	5,5	A	C3	4,0	A
Bandenklasse	Max Rolweerstandwaarde (kg/ton)	Brandstofefficiëntieklasse van bandenetikettering											
C1	6,5	A											
C2	5,5	A											
C3	4,0	A											
GC7	<p>Snelheidsbegrenzing</p> <p>Dit onderdeel wordt hoger gewaardeerd als de voertuigen zijn uitgerust met een snelheidsbegrenzer.</p> <p><i>Verificatie</i></p> <p>De inschrijver kan worden gevraagd documentatie, zoals de technische gegevens van de voertuigen, te overleggen, waaruit blijkt dat aan bovenstaande criteria wordt voldaan.</p>												

7. Contractbepalingen

Nr.	Contractbepalingen (CB)
CB1	<p>Hergebruikte onderdelen</p> <p>Als bij (schade)herstelwerkzaamheden zichtdelen vervangen worden geeft opdrachtnemer aan waar vanuit milieuoverwegingen gebruik kan worden gemaakt van onderdelen van gedemonteerde auto's (hergebruikte onderdelen). De opdrachtgever neemt op basis daarvan een beslissing. De opdrachtnemer brengt op een in overleg vast te stellen wijze aan opdrachtgever rapport uit van de gebruikte onderdelen van gedemonteerde auto's bij reparatie- en schadeherstelwerkzaamheden.</p> <p><i>Toelichting</i></p> <p>Deze bepaling is bedoeld om het gebruik van onderdelen van gedemonteerde auto's bij reparatie en schadeherstel te stimuleren en informatie te krijgen over de uiteindelijk gebruikte materialen. Aan de inkoper wordt aangeraden om de rapportagevorm in onderling overleg te specificeren, afhankelijk van wat de aanbestedende dienst met de gegevens kan en wil doen.</p>